

[Žmogaus kova prieš valdžią - tai atminties kova prieš užmaršumą](#) :: Your Favorite Site

Socialiniai tinklai: prarasto laiko beieškant

Socialiniai tinklai suryja milijardus valandų, iškraipo jaunuolių vertybes ir supratimą apie realų gyvenimą. Tačiau iš tiesų reikia labai nedaug, kad socialiniai tinklai iš žalingų virstų naudingais.

Šiomet rinkos tyrimų agentūros RAIT iniciatyva atlikta 15–74 metų Lietuvos gyventojų apklausa parodė, kad socialiniuose tinkluose yra užsiregistravę jau 48,8 proc. šios amžiaus grupės šalies gyventojų. O populiariausiame Lietuvoje socialiniame tinkle “Facebook” teigė besilankantys daugiau kaip 34 proc. apklaustųjų. Šiaip jau socialiniai tinklai iš tiesų puikus įrankis, jei juo naudojiesi protingai, juk tai savotiška adresų knyga, bendravimo priemonė, naujienų šaltinis. Taip pat tai tobula platforma verslui kuo labiau pažinti savo klientus. Tačiau kyla klausimas, ar pernelyg aktyvus dalyvavimas socialiniuose tinkluose ir juose praleistas laikas atsiperka. Ar tai nėra visiškai beprasmiška veikla, kai švaistomos brangios gyvenimo valandos? O gal įmanomas protingas (ir saikingas) buvimas socialiniame tinkle? Kaip prapuola laikas socialiniame tinkle Vilnietis Karolis Makrickas prisimena, kad prie “Facebooko” prisijungė dar 2007 m., tačiau Lietuvoje šis tinklas išpopuliarėjo tik 2009 m. “Tada vėl sugrįžau į tinklą – iš vieno apsilankymo per mėnesį pasidarė vienas kartas per savaitę, vėliau kartas per dieną, dar vėliau kartas per valandą. Kartais nuo socialinio tinklo neatsijungdavau visą dieną. Ilgainiui visa tai padobo, ir dabar “Facebooke” per dieną praleidžiu apie dvi valandas – ryte gerdamas arbatą bei vakare, norėdamas perskaityti didžiąją dalį naujienų”, – pasakoja dizaineris K.Makrickas. “Ryte, kai ateinu į darbą, apie pusvalandį praleidžiu socialiniame tinkle, kol peržiūriu visas naujienas. Dieną taip pat kelis kartus įsijungiu, patikrinu, kas ką naujo parašė. Taigi per dieną “Facebooke” praleidžiu daugiau nei valandą”, – antrina vilnietė Lina Gaigalaitė. Panašiai praeina daugelio aktyvesnių socialinių tinklų dalyvių diena. Valanda ar dvi, atrodytų, nedaug, tačiau dar reikėtų sudėti visas akimirkas per dieną, kai prie tinklo prisijungiama tik trumpam. Paklaustas, ar nekyla noro užsukti į socialinę tinklavietę, kai būna neatidėliotinų darbų, K.Makrickas sakė: “Kai jau labai dega terminai, tokio noro nekyla. Bet paprastai reguliariai užmeti akį, ar niekam tavęs nereikėjo. Tai vyksta per atokvėpio pertraukėles: vieni eina parūkyti, kiti – į “Facebooką”. Dar daugiau laiko socialiniuose tinkluose praleidžia mokiniai ir sudantai. Kai kurie net po keturias penkias valandas per dieną. “Turiu daug draugų tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, o “Facebookas” – priimtinausia priemonė su jais bendrauti. Be to, per socialinius tinklus gaunu daug naudingos informacijos”, – teigia studentas Mantas Labutis. Didžiojoje Britanijoje atlikto tyrimo duomenimis, šios šalies piliečiai “Facebook” tinkle vieno prisijungimo metu vidutiniškai praleidžia daugiau nei po 25 minutes. Net 42 proc. britų prisipažino, kad prie socialinio tinklo prisijungia po kelis kartus per dieną. O penktadalio apklaustųjų teigimu, socialinio tinklo svetainė būna įjungta nuolatos. Dar vienas įprotis – socialiniame tinkle užsibūti naktį, prarandant dalį miegui skirtą laiką. Apklausti britai teigė, kad socialiniuose tinkluose miego sąskaita prabūna daugiau nei 40 minučių ilgiau. “Iš tiesų socialiniai tinklai aktyviems jų dalyviams suryja daugybę laiko. Jeigu jais naudojames kaip informacijos sklaidos kanalu, tai dar pusė bėdos. Tačiau pagrindinis socialinių tinklų tikslas – palengvinti bendravimą, kuris iš tikrųjų turėtų vykti realybėje”, – primena psichologas Andrius Atas. Vis dėlto dauguma socialinių tinklų dalyvių prarasto laiko taip nesureikšmina. “Nemanau, kad jei nepraleisčiau tiek laiko socialiniame tinkle, būčiau jį „investavęs“ kur nors prasmingiau”, – svarsto K.Makrickas. Bet taip mano ne visi. Štai vilnietis Paulius Andriuškevičius pastebi, kad laikas socialiniame tinkle prabėga nepastebimai: “Kartais darbų įkarštyje, radęs truputį laisvo laiko, sėdžiu 20 minučių ir stiklinėmis akimis žiūriu į kompiuterio ekraną. Ir tik grįžęs prie darbų suprantu, kad iššvaisčiau net pusvalandį savo laiko.” Socialiniai tinklai – bendravimo pakaitalas. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad socialiniame tinkle žmonės patenkina narcisistinius savo poreikius. O gal kaip tik ne – ten renkasi drovios ir labiau intravertiškos asmenybės, kurios gludina bendravimo įgūdžius? Tad ekstravertai ar intravertai valdo socialinius tinklus? “Tie, kurie socialiniuose tinkluose susikuria savo antrąją tapatybę, dažniausiai mažiau pasitiki savimi arba yra ne tokie energingi. Kartu veikia ir noras kuo stipriau kontroliuoti savo paveikslą, kurį mato kiti žmonės”, – aiškina psichologas Olegas Lapinas. Pasak jo, tinklai traukia ir ypač energingas, ekstravertiškas asmenybes, kurioms reikia veiklos ir papildomo pripažinimo. “Socialiniai tinklai padeda kurti ir save pasinėrusią asmenybę. O dažniausi šių tinklų nariai – paaugliai bei iš paauglystės išaugantys jaunuoliai. Beje, šiandien pastarasis gyvenimo laikotarpis kai kuriose Vakarų šalyse išsitęsęs vos ne iki 30-ojo gimtadienio”, – pastebi psichoterapeutė Rūta Bačiulytė. Ji perspėja, kad paaugliai laiko, praleidžiamo virtualioje erdvėje, neišnaudoja tikro bendravimo įgūdžiams tobulinti. Be to, veikla socialiniame tinkle sukelia klaidingą pojūtį, kad bendraujama iš tiesų. “Jaunas žmogus nori įsitvirtinti visuomenėje, o socialinis tinklas tą jo poreikį puikiai patenkina. Tačiau šis veiksmas yra dalinis, nes socializavimosi poreikį žmogus gali visiškai patenkinti tik bendraudamas realiai”, – R.Bačiulytėi pritaria ir O.Lapinas. Jo teigimu, bendravimas socialiniuose tinkluose, kaip ir visas virtualus bendravimas, yra lengvai prieinamas, tačiau jis negarantuoja gilumo ir kokybės. Dėl to nevertėtų baimintis – kai aplink daugėja seklių santykių ir paviršutiniškos komunikacijos, visuomenėje stiprėja tikro ir tvirto bendravimo paieškos. Pavyzdžiui, dažnas socialinių tinklų narys, turintis per du šimtų virtualių draugų, paklaustas sunkiai galėtų pasakyti ką nors konkretaus apie daugelio jų pomėgius ar būdo brožuš. “Kol žmogus nėra tikras dėl savo tapatybės, jis gali rinktis socialinį tinklą kaip lengvesnį kelią ir kurti savo asmenybę virtualioje erdvėje. Ten jis susikuria keletą ar keliolika kaukių, padedančių jam bendrauti, tačiau jos veikia tik virtualioje erdvėje. Bendraujant realybėje jos neturi jokio poveikio”, – aiškina R.Bačiulytė. Nieko nuostabaus, kad dauguma socialinių tinklų narių nepastebi iššvaisyto laiko ar netikro bendravimo trūkumų. “Tačiau bendravimo pilnumo iliuziją bene labiausiai palaiko minios efektas – juk visi aplink virtualiai bendrauja. Šis efektas sukuria vaizdą, kad buvimas socialiniame tinkle iš tiesų yra visavertis”, – perspėja A.Atas. Kiekvienam sava nauda. Ne visi “Facebooko” nariai yra paaugliai ar pripažinimo nesulaukę drovuoliai. “Augindamas vaikus “Facebooke” praleisdavau daug laiko. Tarp namų ruošos, vaikų priežiūros, žaidimų su jais, valgio gaminimo visada atsiranda pertraukėlių, kai nieko doro nenuveiksi. Tad per dieną susidarydavo, ko gero, net kelios valandos, – prisimena Paulius Andriuškevičius. – Beje, pastebėjau, kad “Facebookas” dalyvauja daug mamų, auginančių vaikus. Manau, tai joms leidžia pabėgti nuo rutinos ir sumažinti įtampą.” Apibendrinant galima teigti, kad vyresniems žmonėms socialiniai tinklai daro nedaug žalos ir, žinoma, duoda šiek tiek naudos. O štai vaikams ir jaunuoliams neretai stipriai pakenkia ir iškraipo vertybes, nes penkias valandas kasdien “Facebooke” praleidžiantis jaunuolis, nors ir atrodo užsiėmęs, iš tiesų tą laiką iššvaissto. Juk tuo metu jis galėjo nueiti į teatrą, biblioteką, galėjo kartu su draugais pasportuoti, apsilankyti mėgstamos grupės koncerte, apskritai nuveikti daug gerų darbų, bet jis sėdėjo “Facebooke”. Tokiam žmogui atrodo, kad jis gyvena tikrą gyvenimą, tačiau, deja, taip nėra. Pačių socialinių tinklų dėl to negalima kaltinti. “Iš tiesų interneto tinklas buvo sukurtas kariniams bei moksliniams tikslams, tačiau žmonija jį humanizavo. Kol kas aukščiausia interneto humanizavimo forma yra socialinis tinklas. Ir ne jis kaltas dėl milijardų tuščių išiekvotų valandų, o žmonės, – tvirtina O.Lapinas. – Socialiniai tinklai – tik instrumentas, kuris yra labai naudingas, jeigu juo naudojiesi protingai.” “Juk iš tiesų socialiniai tinklai – tai laiko taupymo priemonė. Dabar nebereikia vargti, norint pakviesti žmones į svečius. Parašai bendrą kvietimą, sukurdamas įvykį, ir iškart matai, kas žada pasirodyti, o kas ne. Socialinis tinklas už tave sukranto ir apdoroja informaciją”, – komentuoja K.Makrickas. Psichologai sutaria, kad vaikams reikia išaiškinti, kam reikalingi socialiniai tinklai, kokia jų paskirtis, kokia jų žala, apibrėžti laiką, kiek juose galima būti, tuomet jiems šis instrumentas iš trūkumo virsts privalumu. Ir tai tinka kalbant ne tik apie socialinius tinklus, bet apskritai apie daugumą naujausių technologijų bei IT

instrumentų. DIAGRAMA
Psichologas A. Atas: "Virtuali tikrovė siūlo virtualius draugus. Joje esantys virtualūs pasiūlymai yra beprasmiški, kaip ir dauguma pasirinkimų ar sprendimų."
Psichologas O. Lapinas: "Daugelis net aktyviausių socialinių tinklų dalyvių jaučia savo problemas ir gerai suvokia, kokie iššūkiai jų laukia realiame pasaulyje."

Date created: 2012/02/22-